

Л.М. Чернелевський,
Н.І. Беренда

АУДИТ

НАВЧАЛЬНИЙ
ПОСІБНИК

Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів
вищих навчальних закладів
(лист від 5.02.2002 р. № 14/18-2-257)

Рецензенти:
доктор економічних наук, професор *Чугаєв А.О.*,
доктор економічних наук, професор *Поляков О.М.*

Чернелевський Л.М., Беренда Н.І.

Ч58 Аудит. Навч. посібник. — К.: Міленіум, 2002. — 466 с.

ISBN 966-8063-11-2.

Навчальний посібник висвітлює теоретичні основи аудиту та питання практичного аудиту виробничо-господарської діяльності підприємств і вдало доповнює наявну літературу з дисципліни.

За змістом і висвітленими проблемами навчальний посібник повністю відповідає типовим програмам вивчення у вищих навчальних закладах дисциплін «Основи аудиту» та «Практичний аудит».

Навчальний посібник рекомендується студентам та викладачам вищих навчальних закладів, а також фахівцям-практикам усіх галузей переробної промисловості України.

ББК 67.99(2)3

ISBN 966-8063-11-2

© Чернелевський Л.М., Беренда Н.І., 2002

© Видавництво «Міленіум», 2002

ЗМІСТ

Передмова	5
Частина перша. ОСНОВИ АУДИТУ	6
Розділ I. Суть, мета, завдання, функції та організаційні форми фінансово-економічного контролю	6
1.1. Виникнення та розвиток аудиту в системі фінансово-економічного контролю	6
1.2. Суть аудиту, його мета і завдання	10
1.3. Класифікація організаційних форм аудиторського контролю ..	12
1.4. Мета і завдання внутрішнього та зовнішнього аудиту	14
Розділ II. Організаційно-економічні і правові основи аудиторської діяльності	16
2.1. Огляд світових систем організації і управління аудиторською діяльністю	16
2.2. Організація аудиту та управління ним в Україні	20
2.3. Аудиторські послуги	22
2.4. Нормативи аудиту	24
Розділ III. Предмет і метод аудиторської діяльності	26
3.1. Предмет аудиторської діяльності	26
3.2. Об'єкти аудиторської діяльності	29
3.3. Метод аудиторської діяльності	31
3.4. Визначення критеріїв аудиторської оцінки фінансової звітності	33
3.5. Методичні прийоми аудиторського контролю	33
Розділ IV. Аудиторський ризик та організація роботи аудитора	36
4.1. Поняття аудиторського ризику	36
4.2. Модель визначення припустимого аудиторського ризику	37
4.3. Властивий ризик	39
4.4. Ризик, пов'язаний з невідповідністю функціонування системи внутрішнього контролю	40
4.5. Ризик невиявлення помилок	40
4.6. Суттєвість та її взаємозв'язок з ризиком аудиторської перевірки	41
4.7. Професійна етика аудитора	43
Розділ V. Планування, стадії і процедури аудиторської перевірки та виявлення порушень	45
5.1. Планування аудиторської перевірки	45
5.2. Процедури аудиту	47
5.3. Поняття про аудиторські докази, їх джерела	50
5.4. Визначення і оцінка порушень	52
Розділ VI. Робоча документація аудитора	55
6.1. Поняття робочих документів аудитора	55
6.2. Класифікація робочих документів аудитора	56
6.3. Методика ведення аудиторського досьє	57
6.4. Поняття про аудиторський звіт і аудиторський висновок	59
6.5. Структура аудиторського висновку	61
6.6. Види аудиторських висновків та їх зміст	62
6.7. Завершальний етап аудиторської перевірки	68

<i>Розділ VII.</i>	Реалізація результатів аудиторської перевірки	70
<i>Розділ VIII.</i>	Аудит щодо загрози банкрутства	73
<i>Розділ IX.</i>	Відповідальність аудитора	76
<i>Розділ X.</i>	Міжнародний досвід юридичної відповідальності аудиторів перед третіми особами	84
Частина друга. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АУДИТУ		89
<i>Розділ I.</i>	Аудит капіталу	89
1.1.	Аудит капіталу в акціонерних товариствах	89
1.2.	Аудит капіталу в інших формуваннях	92
<i>Розділ II.</i>	✓ Аудит основних засобів і нематеріальних активів	95
<i>Розділ III.</i>	✓ Аудит запасів	109
3.1.	Аудит виробничих запасів	109
3.2.	Особливості аудиту готової продукції і товарів	118
<i>Розділ IV.</i>	✓ Аудит грошових коштів і розрахунків	128
✓ 4.1.	Аудит касових операцій	128
✓ 4.2.	Аудит коштів на рахунках в банках та розрахункових операцій	135
4.3.	Аудит дебіторської заборгованості	139
4.4.	Аудит зобов'язань	144
4.5.	Аудит розрахунків з працівниками з оплати праці	148
<i>Розділ V.</i>	✓ Аудит витрат	157
<i>Розділ VI.</i>	Аудит фінансових результатів і фінансового стану підприємства	163
6.1.	✓ Аудит фінансових результатів	163
6.2.	Аудит фінансового стану підприємства	177
<i>Розділ VII.</i>	Аудит зовнішньо-економічної діяльності	184
<i>Перелік рекомендуємої літератури</i>		189
Додатки		195
<i>Додаток 1.</i>	Закон України «Про аудиторську діяльність»	196
<i>Додаток 2.</i>	Перелік національних нормативів аудиту	205
<i>Додаток 3.</i>	Перелік міжнародних нормативів аудиту	206
<i>Додаток 4.</i>	Перелік національних положень (стандартів) обліку	207
<i>Додаток 5.</i>	Перелік міжнародних стандартів обліку	208
<i>Додаток 6.</i>	Структура безумовно позитивного аудиторського висновку	209
<i>Додаток 7.</i>	Структура умовно позитивного аудиторського висновку з нефундаментальною невпевненістю	210
<i>Додаток 8.</i>	Структура умовно позитивного аудиторського висновку з не фундаментальною незгодою	211
<i>Додаток 9.</i>	Структура умовно позитивного аудиторського висновку (окремий випадок)	212
<i>Додаток 10.</i>	Структура негативного аудиторського висновку	213
<i>Додаток 11.</i>	Структура відмови від надання аудиторського висновку	214
<i>Додаток 12.</i>	Статут Спілки аудиторів України	215
<i>Додаток 13.</i>	Положення про сертифікацію аудиторів	221
<i>Додаток 14.</i>	Національні нормативи аудиту	225
<i>Додаток 15.</i>	Кодекс професійної етики аудиторів України	352

ПЕРЕДМОВА

Сучасний етап розвитку України характеризується становленням ринкової економіки, її інтеграцією у систему міжнародних економічних відносин, роздержавленням власності, приватизацією майна, створенням акціонерних корпорацій, товариств, фондів.

Перехід України до ринкових відносин зумовлює необхідність створення економічних інститутів, які регулюють взаємовідносини різних суб'єктів підприємницької діяльності. Провідне місце в цьому процесі має посідати інститут аудиторства. Його основна мета — забезпечення контролю повноти і достовірності інформації, відображеної у фінансовій та податковій звітності.

Аудит в Україні виник на соціальне замовлення і почав виконувати практичні завдання щодо підтвердження повноти і достовірності обліково-фінансової інформації.

В Україні проведена значна робота, спрямована на створення інституту аудиторства: прийнято Закон України “Про аудиторську діяльність”, Аудиторською палатою України розроблено і затверджено національні нормативи аудиту, кодекс професійної етики аудитора, визначено порядок проведення атестації фахівців на право здійснення аудиту, порядок занесення до Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності, визначено суб'єктів, які підлягають обов'язковому аудиту. Але подальшого вирішення і вдосконалення потребують питання законодавчого і нормативного регулювання аудиторської діяльності, методики проведення аудиторських перевірок.

При підготовці посібника авторами були використані теоретичні надбання як зарубіжних вчених (А. Аренс, Дж. Робертсон, Дж. Лоббек та інші), так і вітчизняних (М. Білуха, А. Кузьминський, Н. Дорош, Л. Кулаковська, О. Петрик та інші).

У посібнику висвітлені теоретичні основи аудиторської діяльності та запропонована організація і методологія проведення аудиту фінансово-господарської діяльності підприємств на базі національних нормативів аудиту.

Частина перша

ОСНОВИ АУДИТУ

Розділ I. Суть, мета, завдання, функції та організаційні форми фінансово-економічного контролю

1.1. Виникнення та розвиток аудиту в системі фінансово-економічного контролю

Економіка України та економіка Заходу, в т. ч. і США, все ще не досягли гармонізації. Перед студентами, майбутніми фахівцями-економістами, стоїть завдання — подолати цю проблему. Вивчення різних елементів передових технологій західної ринкової економіки, невід'ємним елементом якої є фінансово-економічний контроль взагалі та, зокрема, аудит, є важливою складовою навчального процесу.

Процес переходу України до ринкової економіки тісно пов'язаний з необхідністю удосконалення фінансово-економічного контролю та аудиту й обґрунтування його функціональних основ.

В умовах ринкового механізму, який забезпечує свободу підприємництва поряд із законодавчим закріпленням гарантій захисту всіх форм власності, що сприяє широкому залученню іноземних інвестицій в українську економіку і розвитку фондового ринку, з одного боку, та зростанню негативних процесів в економіці та політиці — з іншого, висуваються особливі вимоги до важливих елементів такого механізму, як фінансово-економічний контроль та аудит.

Фінансово-економічний контроль являє собою систему спостереження і перевірки процесу функціонування відповідного об'єкта у соціальній сфері суспільства з метою встановлення відхилень від заданих параметрів. Суть контролю полягає в тому, що суб'єкт управління здійснює облік і перевірку того, як об'єкт управління виконує його настанови. Основною метою цієї функції є блокування відхилень діяльності суб'єкта управління від заданої соціальної програми, а в разі їх виявлення — приведення керованого суб'єкта до стійкого стану за допомогою усіх соціальних регуляторів.

Функції фінансово-економічного контролю правової держави з ринковою економікою включають у себе сприяння діяльності суб'єктів господарювання щодо процесів, які вони виконують.

Ці функції поширюються на економічну діяльність усіх ланок народного господарства.

За організаційними формами фінансово-економічний контроль в Україні поділяється на:

- державний;
- муніципальний;
- незалежний;
- власника.

Державними контролюючими органами виступають Рахункова палата Верховної Ради України, Державна податкова адміністрація України, Державна контрольно-ревізійна служба Мінфіну України, Державне казначейство, Фонд державного майна України, Міністерство економіки України, Міністерство фінансів України, Міністерство праці та соціальної політики України, Державний комітет статистики України, Антимонопольний комітет, Національний банк України. Спеціалізованими органами державного контролю є Держстандарт України, Державний митний комітет України, Держспоживзахист України, Державна автомобільна інспекція України, Державна пожежна інспекція України, Державна санітарна інспекція України.

Муніципальний контроль здійснюють місцеві Ради народних депутатів.

Незалежний контроль — аудиторський.

Контроль власника — внутрішньосистемний, внутрішньогосподарський контроль.

За історіографічними джерелами можна стверджувати, що аудит як незалежний фінансово-економічний контроль має багатовіковий період розвитку. Розвиток контролю господарської діяльності пов'язаний з виникненням господарського обліку. Так, у Стародавньому Єгипті в III—II тисячолітті до н. е. через кожні два роки проводилася інвентаризація рухомого і нерухомого майна. В Іудеї облік поєднувався з незалежним контролем. Це в Біблії підтверджується висловом царя Соломона, який щодо тих, хто постійно перебував у торгових відносинах, сказав: «Підрахувуй і оцінюй, що даєш, і що отримуєш — запиши». Першими користувачами облікової інформації були рабовласники. Прагнути, щоб управляючі їхнім майном забезпечували якнайбільше доходів, не приховували їх і не розкрадали, власники, які їх наймали, призначали контролерів, що вислуховували звіти управляючих. На державному рівні створювалися спеціальні органи, які контролювали збір податків та державні витрати. Цей вид контролю набув особливого

значення при виникненні капіталістичного способу виробництва. На цьому етапі він відокремлюється від виконавчої влади і приймає форму державного контролю. З подальшим розвитком капіталістичного способу виробництва зростає роль податкової системи держав. Для вирішення колізій між податковими органами та управляючими, які представляли інтереси власників, державного контролю було недостатньо, адже він захищав лише інтереси держави, і тому виникає потреба в незалежному контролі, який отримав назву **аудит** (від лат. Audit — слухати). Аудитором називали службовця, який вислуховує звіти посадових осіб. У той час вважалося, що усна форма звіту краще письмової, оскільки будь-який документ можна підробити, а сказати неправду, коли на тебе дивляться суворі очі аудитора, неможливо.

Становлення аудиторської перевірки в сучасному розумінні цього поняття припадає на початок ХІХ ст. і пов'язане з найрозвиненішою країною того часу — Великою Британією. На той час там швидкими темпами почала розвиватися ринкова економіка. Її розвиток супроводжувався масовим розоренням людей, які довірливо сприймали безвідповідальну рекламу, що обіцяла великі дивіденди і швидке збагачення. Тому група передових бухгалтерів створила в Шотландії професійне об'єднання і поінформувала всіх зацікавлених осіб про те, що вона готова перевірити будь-який наданий їй фінансовий звіт. Після аудиторської перевірки ймовірність можливої омані зменшувалась. Підтвердження перевіряючого гарантувало якість даних, наведених у звіті. У 1862 році у Великій Британії виходить серія законів про компанії, згідно з якими останні зобов'язані один раз протягом року запрошувати незалежного аудитора для перевірки і підтвердження звітності та звітування перед акціонерами. Аналогічні рішення щодо обов'язкового незалежного аудиту були прийняті у Франції (1867 р.), США (1896 р.), Німеччині (1931 р.).

Могутнім поштовхом у розвитку аудиту стало розмежування функцій та інтересів між власниками і менеджерами. Для того, щоб запобігти зловживанням, приховуванню витрат і доходів, неправильному розподілу прибутків, навмисному їх присвоєнню найманими менеджерами, власник мусив вдаватися до перевірки фінансової звітності незалежним аудитором.

Традиційно аудит фінансової звітності здійснювався раз на рік після закінчення звітного періоду, тобто в першій половині року. Друга майже була вільною. І тому аудитори, як висококваліфіковані фахівці, виконували різні послуги для клієнтів: оцінка

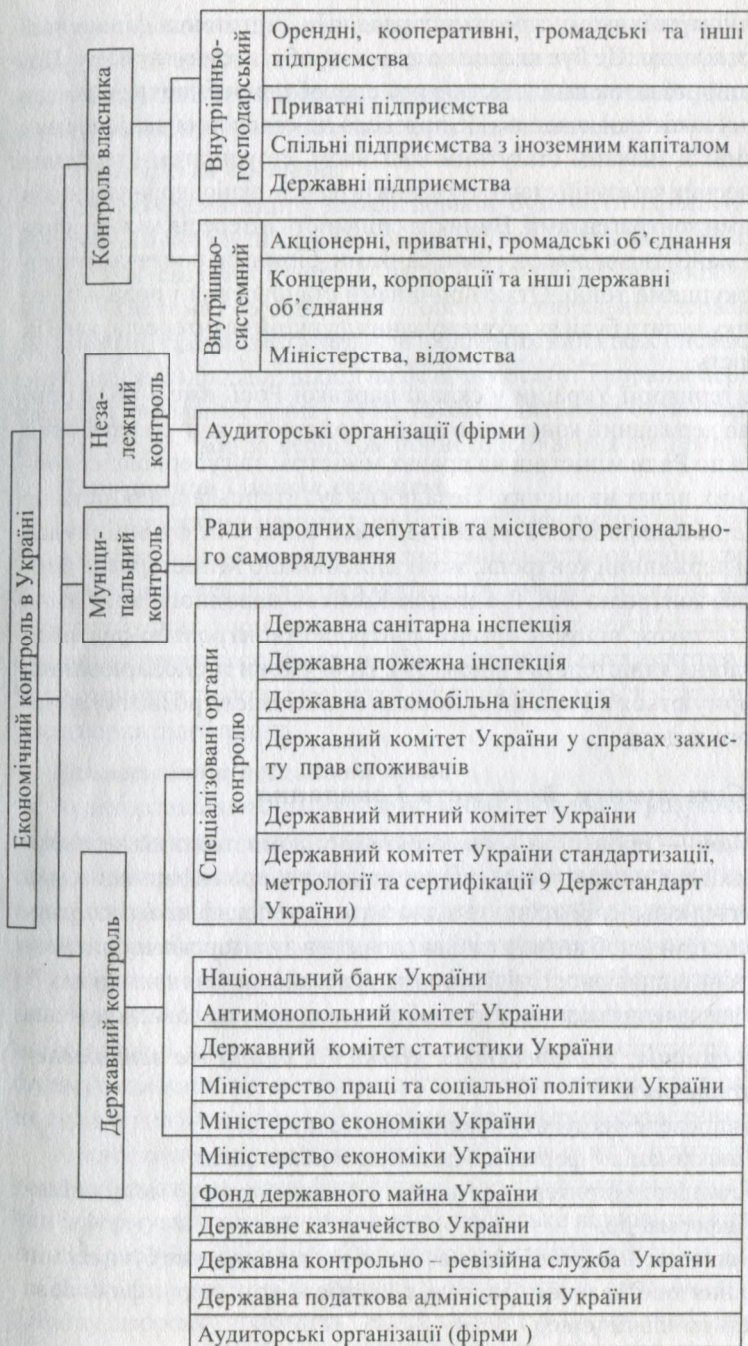

Рис. 1. Організаційні форми економічного контролю в Україні

об'єктів при їхньому продажу, ліквідація, підготовка фінансової звітності тощо. Це був власне не аудит, а роботи, супутні йому. Подальший розвиток капіталістичного способу виробництва вимагав значних капіталовкладень. Це призвело до створення акціонерних компаній зі значним статутним капіталом. Результатом створення акціонерних компаній стало зіткнення інтересів акціонерів-власників з іншими контрагентами. Виникла спільність інтересів між власниками і майбутніми інвесторами, банками, біржами, постачальниками, покупцями тощо. Отже причинами становлення і подальшого розвитку аудиту були як розмежування функцій та інтересів, так і їх спільність.

На території України у складі царської Росії вже в 1811 році існував державний контроль в особі державного контролера, який входив до Ради міністрів на правах міністра, та губернських контрольних палат на місцях. Незалежна аудиторська діяльність не набула популярності. У радянські часи в Україні функціонував тільки державний контроль, який здійснювало Міністерство державного контролю УРСР, а згодом Комітет народного контролю УРСР, а також відомчі органи контролю (контрольно-ревізійні управління міністерств і відомств). Нові умови господарювання, що формуються в Україні, зумовили необхідність розвитку незалежного аудиту.

1.2. Суть аудиту, його мета і завдання

Аудит — процес, за допомогою якого компетентний незалежний фахівець накопичує та оцінює свідчення про інформацію, яка піддається кількісній оцінці та відноситься до специфічної господарської системи, щоб визначити і висловити в аудиторському висновку ступінь відповідності цієї інформації встановленим критеріям.

Це визначення містить декілька ключових слів та словосполучень.

Інформація, що піддається кількісній оцінці та встановленим критеріям

Для проведення аудиту повинна існувати:

- інформація у формі, що дозволяє її перевірити;
- стандарти (критерії), за допомогою яких аудитор може оцінити цю інформацію.

Прикладом інформації, що має кількісну оцінку, може бути термін виконання поставленого завдання, вартість контракту, фінансова звітність компанії тощо.

Критерії оцінки цієї інформації також можуть суттєво варіювати. Наприклад, вартість контракту можна порівняти зі світовими цінами, з попередніми періодами, з контрактами конкурентів тощо. Використання критеріїв оцінки залежить від мети аудиту.

Господарська система

При проведенні аудиту завжди повинні бути чітко окреслені межі відповідальності аудитора. Основний метод містить визначення господарської системи і періоду часу. В більшості випадків господарська система є юридичною особою (корпорацією, державною установою, підприємством). Але в окремих випадках систему визначають як підрозділ, відділ чи фізичну особу. Типовим періодом часу для виконання аудиту є рік. Також аудит може бути квартальним, місячним або за періодом повного існування системи.

Накопичення і оцінка свідоцтв

Під свідоцтвами розуміється будь-яка інформація, яку використовує аудитор, щоб визначити відповідність встановленим критеріям інформації, яка піддається кількісній оцінці. Свідоцтва можуть набувати різних форм, включаючи усні відповіді клієнтів, письмові контакти з третіми особами та особисті спостереження аудитора. Важливо отримати свідоцтва, якість і обсяг яких будуть достатніми для досягнення цілей аудиту.

Компетентна незалежна особа

Аудитор повинен бути кваліфікованим, щоб добре розуміти критерії та знати типи і кількість свідоцтв, необхідних йому для аналізу і правильного складання висновку. Він також повинен мати незалежну позицію, оскільки для висновків і рішень, які повинні бути прийняті на підставі свідоцтв, необхідні неупереджена інформація і об'єктивне мислення. Незалежність не може бути абсолютною, але вона повинна бути метою, до якої необхідно прагнути і у визначеному ступені досягти. Незважаючи на те, що послуги аудитора оплачує компанія, він має бути достатньо незалежним для виконання аудиту і на його результати можуть покластися користувачі.

Висловлення про результати — остання стадія аудиту. Аудиторський висновок може бути різним, але в усіх випадках він повинен інформувати користувачів про те, наскільки відповідає встановленим критеріям інформація, що піддається кількісній оцінці.

В Україні аудиторська діяльність регулюється Законом України "Про аудиторську діяльність" від 22 квітня 1993 року, який визначає

правові та фінансово-економічні засади здійснення аудиторської діяльності. Закон спрямований на створення системи незалежного фінансово-економічного контролю з метою захисту інтересів власників і поширюється на усі господарюючі суб'єкти незалежно від форм власності та видів діяльності.

Відповідно до Закону “Про аудиторську діяльність” *аудит* — це незалежна перевірка (експертиза) публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої обліково-звітної інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності звітності, обліку, їх повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам.

Окрім вищеназваного закону, аудиторська діяльність регламентується іншими законодавчими і нормативно-правовими актами України та міжнародними договорами, що регулюють організаційне і методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок та надання інших аудиторських послуг.

Аудит може проводитися з ініціативи господарюючого суб'єкта, а також у випадках, передбачених чинним законодавством. Згідно зі статтею 10 Закону України “Про аудиторську діяльність” проведення аудиту є обов'язковим для:

перевірки фінансового стану засновників комерційних банків, підприємств з іноземними інвестиціями, акціонерних товариств, холдінгових компаній, фондів інвестицій, бірж та інших фінансових посередників;

емітентів цінних паперів;

державних підприємств при здачі в оренду цілісних майнових комплексів, приватизації, корпоратизації та інших змінах форм власності;

при порушенні питання про визнання об'єкта неплатоспроможним або банкрутом.

1.3. Класифікація організаційних форм аудиторського контролю

Залежно від поставлених завдань замовника аудит виконує різні функції. Відповідно до організаційних принципів і класифікаційних ознак аудит поділяється на:

За організаційними ознаками

Регламентований — проведення його регламентується законодавством і нормативними актами, де визначено категорії підприємств, які підлягають обов'язковому аудиту.

Договірний — об'єкт аудиту, обсяг робіт, періоди і терміни їх виконання обумовлюються угодою між суб'єктами господарювання і аудиторською фірмою.

Внутрішній (відомчий) — провадиться власником залежно від потреб управління.

Державний — здійснюється аудиторськими підрозділами державних податкових адміністрацій для перевірки повноти і своєчасності нарахування та сплати податків до державного і муніципального бюджетів платниками податків.

За процесуальними ознаками

Однопредметний — досліджуються питання одного виду аудиту, наприклад, платоспроможності, правильності нарахування резерву сумнівних боргів тощо.

Багатопредметний — комплексний аудит стратегії управління господарюючим суб'єктом.

Комісійний — проводиться фахівцями різних спеціальностей. При цьому узагальнення роблять в одному аудиторському висновку, який підписують всі аудитори, що брали участь в аудиторській перевірці.

За змістом і функціями в управлінні

Запобіжний — аудит, який має запобігати різного роду конфліктним ситуаціям у фінансово-господарській діяльності, тобто на стадії підготовки технології виробництва до проведення маркетингових операцій тощо. Як правило, здійснюється внутрішнім аудитом.

Перманентний — аудит, який проводиться безперервно в процесі фінансово-господарської діяльності з метою забезпечення менеджерів інформацією про відхилення від заданих параметрів.

Ретроспективний — здійснюється після виконання господарських операцій, як правило, за минулий звітний період.

Стратегічний — аудит, який вирішує питання стратегії розвитку фірми, компанії на перспективу.

За формою розрізняють аудит **зовнішній** — незалежний і **внутрішній** — підлеглий тій фірмі, в якій він проводиться.

За масштабами роботи внутрішній аудит поділяється на **загальний** — з усіх питань аудиту в цілому і **локальний** — з окремих напрямів.

У світовій практиці виділяють три типи аудиту.

Операційний аудит (управлінський) — перевірка процедур і методів функціонування господарської системи з метою оцінки її

продуктивності й ефективності. Ефективність господарської системи складніше об'єктивно оцінити, ніж її відповідність певним критеріям або відповідність фінансової звітності загальноприйнятим бухгалтерським принципам. Таким чином, операційний аудит більше схожий на консалтинг адміністрації, ніж на те, що звичайно вважається аудитом.

Аудит на відповідність. Його мета — визначити, чи дотримуються в господарській системі специфічних процедур і правил, які входять до службових обов'язків персоналу. Наприклад, перевірка відповідності рівня заробітної плати мінімальному рівню, гарантованому законом.

Аудит фінансової звітності здійснюється для визначення того, чи узгоджується фінансова звітність з певними критеріями, як правило, із загальноприйнятими бухгалтерськими принципами.

Існують три основних відмінності між операційним аудитом і аудитом фінансової звітності:

1. Призначення аудиту

При операційному аудиті досліджуються продуктивність і ефективність господарської системи, при аудиті фінансової звітності — чи правильно відображені в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності господарські операції. Аудит фінансової звітності орієнтований на минуле, операційний — стосується перспектив господарської діяльності.

2. Надання висновку

Операційний аудиторський висновок призначений в першу чергу адміністрації. При аудиті фінансової звітності висновок, як правило, публікується.

3. Включення нефінансових галузей

Операційний аудит стосується багатьох аспектів ефективності і продуктивності господарської системи, в тому числі і нефінансової, наприклад, ефективність рекламної кампанії. Аудит фінансової звітності обмежений фінансовими проблемами.

1.4. Мета і завдання внутрішнього та зовнішнього аудиту

Мета і завдання внутрішнього аудиту полягає в забезпеченні збереження власності, економному використанні матеріальних, фінансових і трудових ресурсів, виконанні завдань, нормативів, правильності ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності тощо.

Метою і завданням зовнішнього аудиту є підтвердження правильності ведення обліку, складання звітності та оцінка відповідності внутрішнього аудиту політиці і меті діяльності суб'єкта господарювання.

Зовнішній аудит суб'єктів господарювання, де існує підрозділ внутрішнього аудиту, з погляду їхньої мети і завдання слід розглядати, як одне ціле. Ця обставина має велике значення для подальшого розвитку аудиторської діяльності в Україні. Вивчаючи світовий досвід розвитку аудиту, передусім необхідно орієнтуватися на внутрішній аудит і організовувати його на підприємствах за кращими світовими зразками. Внутрішній аудит вирішує наступні завдання:

- визначає систему контролю за активами, зобов'язаннями і власним капіталом підприємства;

- перевіряє відповідність цієї системи політиці підприємства;

- виконує експертну науково обґрунтовану оцінку фінансово-господарських операцій;

- аналізує ситуації ризику.

Зовнішній аудит вирішує наступні завдання:

- аналізує системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю;
- досліджує фінансову та операційну інформацію щодо відповідності її визначеним критеріям;

- аналізує ефективність та економічність управлінських рішень на різних рівнях їх прийняття;

- розробляє проекти управлінських рішень;

- здійснює фінансовий аналіз;

- розробляє стратегічний прогноз.

Як зазначалося вище, зовнішній аудит може бути добровільним і обов'язковим.

Обов'язковість аудиту визначається об'єктивними потребами реалізації концепції підзвітності. Якісний об'єктивний аудит підвищує ефективність і прибутковість інвестицій, сприяє захисту інтересів бізнесу та держави.